

Van: Gino Morillo Morales (Huis voor de Kunsten Limburg) <ginomorillomorales@hklimburg.nl>

Verzonden: maandag 24 april 2023 15:33

Aan: Gino Morillo Morales (Huis voor de Kunsten Limburg) <ginomorillomorales@hklimburg.nl>; Zef Mertens (Huis voor de Kunsten Limburg) <zefmertens@hklimburg.nl>

Onderwerp: Hoes veur 't Limburgs

Beste griffie,

Op 1 januari is het startschot gegeven voor het Hoes veur 't Limburgs met een structurele financiële toekenning vanuit de Provincie Limburg. Het Hoes veur 't Limburgs wordt hét kennis- en expertisecentrum voor de Limburgse taal, oftewel, dé plek waar alle kennis over de Limburgse taal samenkomt. De samenwerking met en financiële ondersteuning van gemeenten is belangrijk willen we de doelstellingen behalen. Daarom schrijf ik u met het verzoek de documenten in de bijlagen te verspreiden onder uw raadsleden. In de bijlage vindt u een brief gericht aan de raadsleden, het werkplan van het Hoes veur 't Limburgs en de notitie 'Hoes veur 't Limburgs'.

Met culturele groet,

Gino Morillo Morales

adviseur (Limburgse) taal en letteren

ginomorillomorales@hklimburg.nl

0475 399 262

06 1471 7207

www.hklimburg.nl

Kenniscentrum voor
erfgoed, amateur- en
professionele kunst

Datum
24 april 2023

Betreft
Hoes veur 't Limburgs

Ons kenmerk
2023/053

Huis voor de
Kunsten Limburg
Postbus 203
6040 AE Roermond
0475 399 299

info@hklimburg.nl
www.hklimburg.nl

Beste Raadslid,

Op 1 januari is het startschot gegeven voor het Hoes veur 't Limburgs met een structurele financiële toekenning vanuit de Provincie Limburg. Ook in de media zoals *L1* en *De Limburger* heeft 't Hoes al in de schijnwerpers gestaan. Het Hoes veur 't Limburgs wordt hét kennis- en expertisecentrum voor de Limburgse taal, oftewel, dé plek waar alle kennis over de Limburgse taal samenkomt. Wat is dan het doel van 't Hoes? In een notendop: het Verdrag *Handvest voor Regionale Talen en Talen van Minderheden* in Limburg concreet handen en voeten te geven om zo de Limburgse Taal en de meerwaarde van meertaligheid in onze provincie duurzaam te borgen. Denk aan het behoud van het Limburgs als regionale taal, het gebruik ervan te bevorderen en de positie te verstevigen in de diverse domeinen van de Limburgse samenleving.

't Hoes zal op een centrale plek in Limburg landen en gekoppeld zijn aan het Huis voor de Kunsten Limburg, maar zal het ook actief en werkzaam zijn in de diverse Limburgse gemeentes. Tegelijkertijd willen we een netwerkorganisatie zijn en werken daarin samen met organisaties die ook in uw gemeente actief zijn. Te denken valt aan maatschappelijke partners als het bibliotheekwerk, onderwijs, kinderopvang en verenigingen. We willen samen bouwen aan de Limburgse Taal.

De samenwerking met en financiële ondersteuning van gemeenten is belangrijk willen we deze doelen behalen.

Alleen met de steun van de Limburgse gemeenten, waaronder ook uw gemeente, kan er aan een stevig, vruchtbaar en toekomstbestendig Hoes worden gebouwd. De fundering van 't Hoes wordt momenteel gelegd: intussen hebben enkele gemeenten hun steun al toegezegd of zijn erover aan het beraadslagen. Wij hopen, in het belang van de Limburgse taal, dat dit voorbeeld wordt gevolgd. Daarom roepen we u op het beleid proactief te omarmen en ondersteunen door middel van het indienen van een motie ter ondersteuning van 't Hoes met als richtlijn een financiering van € 0,10 per inwoner. 't Is 'n kwestie van *doon*.

Toelichting

In de bijlagen vindt u het werkplan en de notitie 'Hoes veur 't Limburgs'. Hierin worden de inhoudelijke invulling en programmalijnen van 't Hoes verder omschreven.

Voor een toelichting op dit plan en de werkzaamheden van 't Hoes veur 't Limburgs zijn wij graag bereid. Neem gerust contact op met onze adviseurs Limburgse Taal en Letteren, Zef Mertens en Gino Morillo Morales en verbinder Rob Benders.

Complemente,

Ruud van Eeten,

Namens de stuurgroep, bestaande uit
3M Project
Huis voor de Kunsten Limburg
Kinderopvang
Levende Talen Limburgs
Limbörgse Academie

Raad veur 't Limburgs
Veldeke Limburg
Vereniging Limburgse Dialect- en Naamkunde
Willy Dols Stichting

Jaarplan 2023: Hoes veur 't Limburgs

Hoes veur 't Limburgs

Het Hoes veur 't Limburgs ('t Hoes) is hét kennis- en expertisecentrum op het gebied van de Limburgse taal. 't Hoes is een spin in het web met zicht op een breed netwerk binnen het Limburgse taal-, cultuur, en maatschappelijke veld met aandacht voor de ontwikkeling van educatieve producten en het houden van overzicht op materialen over en in de Limburgse taal.

De werkzaamheden van 't Hoes zijn gebaseerd op de behoeftes van het Limburgse taalveld om te verbreden en verjongen, de krachten te bundelen en te professionaliseren. De werkzaamheden zijn ondergebracht in een viertal programmalijnen; de netwerkfunctie, de advies- en promotiefunctie, de educatiefunctie en de documentatie-, informatie- en onderzoeksfunctie. 't Hoes wordt gefaciliteerd door het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL).

Organisatiestructuur

Stuurgroep

Het Hoes veur 't Limburgs wordt in 2023 aangestuurd door een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van *de Raod veur 't Limburgs*, *Veldeke Limburg*, *Levende talen Limburgs*, *de Limbörgse Academie*, *de Vereniging Limburgse Dialect- en Naamkunde*, *de Willy Dols Stichting*, *het 3M-project*, *de kinderopvang* en *de Leerstoel Taalcultuur (Universiteit Maastricht)*, ondersteund door het Huis voor de Kunsten Limburg.

- De stuurgroep vergadert met een interval van 6 weken met een totaal van 9 vergaderingen in 2023.
  - Het HKL faciliteert, notuleert en zit de vergaderingen van de stuurgroep voor.
- Gedurende 2023 onderzoekt de stuurgroep de best passende organisatievorm voor zowel de uitvoering als de besluitvorming voor 't Hoes.

Uitvoering

Het Hoes veur 't Limburgs is deels een bundeling van de professionele krachten van het Huis voor de Kunsten Limburg en een nieuw te werven 'verbinder'. Deze uitvoerende krachten voeren de werkzaamheden in nauwe samenwerking en als een geheel onder 't Hoes veur 't Limburgs uit. De werkzaamheden komen voort uit de door de stuurgroep opgestelde werkplannen.

Inhoudelijke medewerkers

- De adviseurs (Limburgse) taal en & letteren (HKL)
- De vakinhoudelijk medewerker (HKL)
- De verbinder

De inhoudelijke medewerkers overleggen eens per week.

Ondersteunende medewerkers

Waar de ondersteuning en menskracht het toe laten kan het HKL ondersteuning bieden op het gebied van:

- De communicatiemedewerkers (HKL)
- De secretariael medewerkers (HKL)
- De financieel administratieve medewerkers (HKL)

De ondersteunende medewerkers overleggen eens per maand.

Programmalijnen

Netwerkfunctie

- De adviseurs van het HKL onderhouden contact met betrokken partijen, zoals vrijwilligersorganisaties, bibliotheken en gemeentes.
- De adviseurs van het HKL leggen verbindingen, halen input op uit het veld en vertalen deze waar nodig op papier.
- De verbinder haalt bij partijen in diverse domeinen (taalveld, onderwijs, kinderopvang, wetenschap, gezondheidszorg, media, sociaal-maatschappelijke domein en het culturele domein) behoeftes op m.b.t. informatie, materiaal en projectmogelijkheden.
- De adviseurs van het HKL en de verbinder brengen tweemaal per jaar partijen uit de diverse domeinen samen op een netwerkbijeenkomst om met elkaar in contact te komen en hen te voorzien van informatie, ideeën en good practices.

Advies- en promotiefunctie

- De verbinder maakt in de tweede helft van het jaar een ronde door de provincie en neemt actief contact op met partijen in diverse domeinen (taalveld, onderwijs, kinderopvang, wetenschap, gezondheidszorg, media, sociaal-maatschappelijke domein en het culturele domein) ter promotie van het gebruik van de Limburgse taal.
- De verbinder is doorlopend bezig met het agenderen van de Limburgse taal en voorziet de provincie en gemeenten van informatie.
- De communicatiemedewerkers van het HKL stellen het communicatieplan op en geven hier uitvoer aan. Denk hierbij aan het bijhouden van website(s), social media, het opstellen van persberichten en nieuwsbrieven. Het gaat om algemene communicatie over 't Hoes en over communicatie met betrekking tot projecten en activiteiten.
De communicatiemedewerkers stemmen het communicatieplan af met de door de stuurgroep samengestelde werkgroep 'Campagne Limburgse taal', zie hieronder.
- De stuurgroep stelt een werkgroep samen welke met ondersteuning van de adviseurs van het HKL een campagne rondom de urgentie van het behoud en gebruik van de Limburgse taal inhoudelijk vorm geeft en ontwerp bureaus betreft bij de visuele vormgeving.

Onderwijsfunctie

- De verbinder draagt bij aan de ontwikkeling van informatievoorziening, relevant materiaal en duurzame projecten (door het aanjagen, verbinden en ondersteunen van organisaties in het veld). De verbinder is betrokken bij het draaien van pilots waarna de partijen zelfstandig aan de slag kunnen. Waar nodig kunnen krachten op projectbasis worden ingezet.

Documentatie-, informatie-, digitalisering- en onderzoeksfunctie

- De secretariaal medewerkers van het HKL vormen het loket van 't Hoes. Zij zetten inkomende vragen door naar de adviseurs, de vakinhoudelijk medewerker en de verbinder.
- De adviseurs van het HKL zijn verantwoordelijk voor de niet-taalkundige informatievoorziening.
- De vakinhoudelijk medewerker van het HKL is verantwoordelijk voor de taalkundige informatievoorziening.
- De vakinhoudelijk medewerker van het HKL ondersteunt in onderzoeken door externe partijen.

Maatschappelijke impact

Met de bovenstaande organisatiestructuur, programmalijnen en bijbehorende werkzaamheden wordt het Limburgse taalveld breder, jonger en sterker verbonden en heeft het een duidelijk herkenbaar professioneel aanspreekpunt. Informatie over de Limburgse taal is centraal en laagdrempelig

toegankelijk en er is een groter bewustzijn in de Limburgse samenleving van de urgentie en voordelen van het behoud en gebruik van de Limburgse taal.

't Hoes veur 't Limburgs

Notitie voor Statenleden

maart 2022

Samenvatting

Diverse organisaties in het Limburgse taal-, cultuur- en maatschappelijke veld, de gemeentes, de Provincie Limburg en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben met de ondertekening van het **Convenant Limburgse taal**¹ op 9 november 2019 een **gezamenlijke ambitie** voor de toekomst met betrekking tot de Limburgse taal kenbaar gemaakt. De partijen beloofden **zich in te spannen en samen te werken** om het Limburgs als regionale taal in Nederland te **behouden**, het **gebruik** ervan te **bevorderen** en om de positie van het Limburgs te **verstevigen** in diverse domeinen van de Limburgse samenleving. Ook een aantal maatschappelijke organisaties en onderwijs- en taalorganisaties uit Limburg gaven daar door het zetten van hun handtekening aan dat zij de komende jaren met het Limburgs aan de slag willen.

Om daadwerkelijk handen en voeten te kunnen geven aan de gezamenlijk geformuleerde ambities^{2,3,4} door het veld bovenop het **huidige in grote getale aanwezige vrijwilligerswerk** is een **professionaliseringsslag** nodig. Deze gezamenlijk geformuleerde ambitie kan alleen worden vormgegeven in de vorm van een organisatie zoals deze voorligt in deze notitie. De Raod veur 't Limburgs, Veldeke Limburg, Levende Talen Limburgs, Cubiss en het Huis voor de Kunsten Limburg (hierna *het Huis*) willen daarom hun krachten bundelen tot een **Hoes veur 't Limburgs** (hierna *'t Hoes*).

't Hoes moet **dé plek** op het gebied van Limburgse taal worden. Een **kennisinstituut** met kennis en kunde over de Limburgse in huis. Een **spin in het web** met zicht op een breed netwerk binnen het Limburgse taal-, cultuur- en maatschappelijk veld. 't Hoes heeft een **onderwijsfunctie** waarbij onder andere aandacht is voor de ontwikkeling van educatieve producten. En het heeft een overzicht van materialen over en in de Limburgse taal, **de documentatie-, informatie- en onderzoeksfunctie**.

Om te komen tot 't Hoes, om de gezamenlijk geformuleerde ambities aanvullend aan en met behoud van het vele aanwezige vrijwilligerswerk waar te maken, is extra slagkracht nodig, in de vorm van **extra middelen**. Dit om extra personeel in te zetten, zoals bijvoorbeeld een educatieve medewerker om de onderwijsfunctie handen en voeten te geven met benodigd werkbudget. Daarom vraagt het veld een jaarlijkse **bijdrage van € 150.000,-** van de Provincie Limburg.

---

¹ *Convenant Limburgse taal*; november 2019.

² *Plan van aanpak Limburgse taal 2020... Aon de geng!*; september 2020.

³ *Input Limburg voor de 7^e rapportage in het kader van het 'Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden*; februari 2021.

⁴ Provincie Limburg, *Beleidsbrief 'De kracht van erfgoed'*; januari 2022.

Inhoud

WAAROM EEN HOES?	4
HOE ZIET EEN HOES UIT?	5
PROGRAMMALIJNEN.....	5
<i>Netwerkfunctie</i>	5
<i>Advies- en promotiefunctie</i>	6
<i>Onderwijsfunctie</i>	6
<i>Documentatie-, informatie- en onderzoeksfunctie</i>	6
WAT IS NODIG OM TOT EEN HOES TE KOMEN?	7
PERSONEEL.....	7
<i>Adviseur (Limburgse) taal & letteren</i>	7
<i>Educatieve medewerker</i>	7
<i>Communicatiemedewerker</i>	7
FINANCIËN	8
WAT GEBEURT ER IN HET VELD?	8
<i>Raad veur 't Limburgs</i>	8
<i>Veldeke Limburg</i>	8
<i>Levende Talen Limburgs</i>	9
<i>Cubiss</i>	9
<i>Huis voor de Kunsten Limburg</i>	9
<i>Diversen</i>	9

Waarom een Hoes?

Met de gezamenlijk geformuleerde ambities van genoemde overheden en organisaties in het Limburgse taal-, cultuur- en maatschappelijk veld is een **momentum** ontstaan. Een momentum dat ruimte biedt voor het inzetten van een duurzame professionalisering van het Limburgse taalveld in de vorm van 't Hoes.

't Hoes is een logische vervolgstap en concretisering van de gezamenlijke ambities voor de Limburgse taal en kan daarmee rekenen op **maatschappelijk draagvlak** onder o.a. kinderopvangorganisaties, basisscholen, bibliotheken, gemeentes en zorginstellingen. Alle partners behoren de krachten te bundelen waarbij parallelle ondersteuning van de overheden en het veld cruciaal is om te voldoen aan de verplichtingen waaraan zij zich hebben gecommitteerd middels de ondertekening van het Convenant Limburgse taal.

“We zouden in het werkveld een verbinding moeten maken met alle mensen die vinden dat de Limburgse taal een belangrijk onderwerp is.”

- Alexandra de la Roij, MIK-PIW Groep -

Naast het vertolken van de ambities van het veld sluit het concept van 't Hoes naadloos aan op het **beleid van de Provincie Limburg**. Het beleid van de Provincie Limburg heeft tot doel het taalveld te professionaliseren, moderniseren en verjongen⁵, een professionaliseringsslag in de vorm van 't Hoes past daarmee binnen de beleidslijnen van de Provincie.

De voordelen van dialectgebruik, en meertaligheid in de meest brede zin van het woord, worden **onderschreven door de wetenschap**. Het spreken van dialect heeft een positieve invloed op de verwerving van woordenschat⁶, begrijpend lezen, spelling⁷ en cognitieve taken.⁸ Dialectgebruik heeft daarnaast een positieve invloed op de **sociale cohesie** tussen de inwoners van Limburg in al haar diversiteit.⁹

De praktijk uit andere taalgemeenschappen in Nederland laat al jaren zien dat een **volwassen taalbeleid** voeren een professionele organisatie vereist die zowel beleidsmatig als uitvoerend opereert. Of het nu het Huus van de Taol, 't Hoes van 't Twents of het Centrum Groninger Taal en Cultuur heet, iedere provincie met een substantieel beleid rond de regionale taal heeft een of meer instituten waar op professionele wijze dat taalbeleid wordt ondersteund en uitgevoerd. Een formule die bijzonder succesvol blijkt.¹⁰ Als ook de Provincie Limburg **haar regionale taal toekomstbestendig wil borgen**, zal naar de gezamenlijke mening van de Limburgse taalorganisaties realisatie van een professionele organisatie noodzakelijk zijn.

Ook sluit het concept aan bij de **aanbeveling van de Raad van Europa** naar aanleiding van de zesde evaluatie van de toepassing van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van

---

⁵ Provincie Limburg, *Beleidsbrief 'Erfgoed leeft!'*; december 2019.

⁶ Francot, van den Heuij, Blom, Heeringa & Cornips, *Inter-individual variation among young children growing up in a bidialectal community: the acquisition of dialect and standard Dutch vocabulary*. In *Language variation European Perspectives VIII*, 2014.

⁷ Cornips, Klatte-Folmer, Schils & Roumans, 2021.

⁸ Elma Blom, *Wat iedereen moet weten over de taalontwikkeling van kinderen in een diverse samenleving*. Oratie Universiteit Utrecht 2019.

⁹ Lotte Thissen, *Talking in and out of place: Ethnographic reflections on language, place and (un)belonging in Limburg, the Netherlands*. Universiteit Maastricht 2018.

¹⁰ Taalhuizen in andere taalgemeenschappen in Nederland hebben als voorbeeld gediend om te komen tot het concept van 't Hoes.

minderheden.¹¹ In dit rapport beveelt de Raad van Europa het onderwijzen van het Limburgs voorafgaand aan school en in het onderwijs aan. Ook dient er aandacht te zijn voor studie van het Limburgs op universitair niveau en het leren van het Limburgs als (tweede) taal. Tot slot dient het gebruik van het Limburgs in het openbare leven en in de media versterkt te worden.

't Hoes biedt de mogelijkheid om de **krachten te bundelen** en het taalveld meer in zijn kracht te zetten. Het verhogen van de bestaande financiering aan de taalorganisaties als alternatief voor 't Hoes werkt verzuiling in de hand en intensificeert de samenwerking niet. 't Hoes daarentegen vormt een paraplu waaronder de gezamenlijke visie behouden wordt en de organisaties optimaal gestimuleerd worden tot samenwerking.

“Momenteel zijn de weinige Lt2 docenten, zoals in Heerlen en Venlo, een-pitters. Het ontbreekt aan een professionele infrastructuur om deze initiatieven structureel provincie breed in te bedden.”

- Esther van Loo, Levende talen Limburgs -

De al aanwezige vrijwilligersorganisaties binnen het taalveld zitten aan de top van hun kunnen. De reikwijdte van de initiatieven van deze organisaties beperken zich tot zeer lokale schaal en zijn afhankelijk van de tijd en inzet van enkele vrijwilligers wat maakt dat duurzaamheid van deze initiatieven moeilijk te borgen is. Om de gezamenlijke ambities van het veld én de Provincie Limburg **breed en duurzaam** te realiseren zijn om deze reden meer slag- en menskracht, middelen en een versteviging van de onderlinge samenwerking nodig.

Het Limburgse taal-, cultuur- en maatschappelijke veld is breder dan de organisaties die tot op dit moment in beeld zijn. De Prijsvraag Limburgse taal heeft aangetoond dat er in het veld een grote interesse is voor actieve deelname, naast de al bestaande structuren. Ook blijkt dat de gemiddelde leeftijd lager en de variatie in achtergrond breder is dan die binnen de gekende organisaties. 't Hoes is bedoeld om ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven en structuren om zo de gezamenlijke ambities beter te kunnen realiseren. 't Hoes zet daarmee in op de **verjonging en verbreding** van het Limburgse taalveld.

Verderop in deze notitie, in de programmalijnen, wordt beschreven welke ambities niet afzonderlijk door het veld opgepakt kunnen worden, maar wel uitgevoerd kunnen worden via 't Hoes. De meerwaarde van 't Hoes is dan ook dat de uitgesproken ambities daadwerkelijk waargemaakt kunnen worden.

Hoe ziet een Hoes uit?

Programmalijnen

Netwerkfunctie

In 't Hoes vinden alle organisaties binnen het Limburgse taal-, cultuur- en maatschappelijk veld een plek. Denk daarbij aan Raad voor 't Limburgs, Veldeke Limburg, Levende Talen Limburgs, Vereniging Limburgse Bibliotheken, Cubiss en het Taal- en Letterenplatform Limburg (TaLeP), vrijwilligersorganisaties, universiteiten, scholen, lerarenopleidingen, kinderopvangorganisaties, gezondheidsinstellingen, bibliotheken, culturele organisaties en verenigingen, gemeentes, enz. Dit maakt van 't Hoes een plek waar de **verschillende invalshoeken** in het Limburgse taalveld samen komen, verbindingen en combinaties gelegd worden en cross-overs gemaakt worden. Als

---

¹¹ Rapportage door de expertcommissie voorgelegd aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa in overeenstemming met artikel 16 van het Handvest; november 2019.

professionele organisatie kan 't Hoes de professionele en vrijwillige krachten in het veld bundelen, verbinden en ondersteunen en doorverwijzen naar initiatieven binnen en buiten het Limburgs taalgebied. Alleen door **spin in het web** te zijn met zicht op een breed netwerk kan ingespeeld worden op de behoeftes van alle genoemde organisaties met betrekking tot de Limburgse taal.

Advies- en promotiefunctie

't Hoes is **hét kennisinstituut** voor de Limburgse taal. Het heeft een **loketfunctie**, waarbij iedereen in Limburg met vragen over het Limburgs (zowel fysiek als digitaal) terecht kan. 't Hoes biedt dus een helpdeskfunctie voor informatie over de Limburgse taal voor het veld. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een of meer adviesgesprekken, een telefonisch of schriftelijk advies, inhoudelijke begeleiding of het verstrekken van informatiemateriaal met wetenschappelijke onderbouwing gebaseerd op actueel taal-, didactisch-, sociolinguïstisch- en meertaligheidsonderzoek. Informatief materiaal over de voordelen van meertaligheid wordt ontwikkeld. Deze **informatievoorziening** is geschikt voor kinderopvangorganisaties, basisscholen, bibliotheken, verloskundige praktijken, kraamzorgorganisaties, consultatiebureaus, gemeentes en zorginstellingen. Dit materiaal wordt als een promotie- en voorlichtingscampagne uitgerold over de provincie. Daarmee werkt 't Hoes proactief aan **promoten en zichtbaar maken van de voordelen van meertaligheid** en dialectgebruik.

Onderwijsfunctie

“In het verleden is ‘Dien eige Taal’ gemaakt, een methode voor het basisonderwijs met lessen over plaatselijke dialecten. Ondanks groot enthousiasme is de methode doodgebloed door gebrek aan professionele ondersteuning”

- Roeland van Hout, Raod veur 't Limburgs -

't Hoes richt zich op ontwikkeling van **educatieve producten** rondom de regionale taal en de implementatie daarvan in voorschoolse omgevingen en het basis- en voortgezet onderwijs. 't Hoes heeft zicht op, beheert en promoot het gebruik van didactische materialen en het eventueel opstellen van **taalbeleid** voor kinderopvangorganisaties en het basis- en voortgezet onderwijs. 't Hoes gaat in gesprek met het veld en betrokken partijen om **behoeftes op te halen** ten aanzien van didactisch materiaal en jaagt het veld aan om nieuw materiaal te ontwikkelen (het vernieuwen en/of vertalen van

bestaand materiaal en/of het ontwikkelen van nieuw materiaal). Dit geldt ook voor cursussen Limburgs als tweede taal voor volwassenen. Aanvullend daarop wordt met lerarenopleidingen (Nieuwste Pabo en Fontys Lerarenopleiding) ingezet op het structureel inbedden en implementeren van meertaligheid in hun lesprogramma. 't Hoes is ook een plek waar studenten kunnen landen om kennis en kunde op te doen. Daarmee wordt expertise in de volgende generaties geborgd.

Documentatie-, informatie- en onderzoeksfunctie

't Hoes heeft een **archiverings- en documentatiefunctie**, oftewel een overzicht van materialen over en in de Limburgse taal, denk hierbij aan lesmateriaal of wetenschappelijk onderzoek. Het betreft een soort bibliotheek waarbij het voornaamste aspect een lijst is (welk materiaal waar te vinden is). Daarnaast hecht 't Hoes belang aan actueel en verantwoord **onderzoek** naar de Limburgse taal. Daarom werkt 't Hoes samen met Universiteit Maastricht en Radboud Universiteit Nijmegen voor de borging hiervan.

Wat is nodig om tot een *Hoes* te komen?

Personeel

Om een start te kunnen maken met het invulling geven aan de genoemde programmalijnen is een **basisformatie van 3 fte** nodig, zodat ingezet kan worden op de netwerk-, onderwijs-, advies-, promotie-, documentatie-, informatie- en onderzoeksfunctie.

Adviseur (Limburgse) taal & letteren

De adviseur, oftewel procesbegeleider, is de **spin in het web** en onderhoudt contacten met betrokken partijen, zoals vrijwilligersorganisaties, bibliotheken, gemeentes, enz. Deze medewerker is verantwoordelijk voor de algemene **loketfunctie** van 't Hoes. De adviseur gaat met partijen in gesprek, legt verbindingen, haalt input op uit het veld en vertaalt deze waar nodig op papier. Ook houdt de adviseur zich bezig met **informatievoorziening** (zie de **netwerk-, advies- en promotiefunctie**).

Vakinhoudelijk medewerker

De vakinhoudelijke medewerker is verantwoordelijk voor de **taalkundige loketfunctie** van 't Hoes. Alle taalkundige vragen uit het veld met betrekking tot de Limburgse taal komen bij deze persoon terecht, waarna hij/zij deze afhandelt. De medewerker is op de hoogte van materiaal en onderzoek over en in de Limburgse taal en heeft een ondersteunende rol bij het doen van **onderzoek** door externe partijen (zie de **advies-, promotie-, documentatie-, informatie- en onderzoeksfunctie**).

Educatieve medewerker

De educatieve medewerker heeft diverse taken. Deze persoon haalt behoeftes op uit het veld (bij kinderopvangorganisaties, onderwijskoepels, basisscholen, voortgezet onderwijs en lerarenopleidingen) ten aanzien van (digitaal) **lees-, zing- en lesmateriaal** (ook met betrekking tot cursussen Limburgs als tweede taal voor volwassenen en het opstellen van **taalbeleid**). Op basis van deze **behoeftepeiling** draagt de medewerker bij aan de ontwikkeling van educatief materiaal (door het aanjagen, verbinden en ondersteunen van organisaties in het veld). De medewerker is betrokken bij het draaien van pilots met scholen (implementatie). Daarna kunnen scholen zelfstandig aan de slag met het materiaal. Ook gaat deze persoon de boer op om ontwikkeld lesmateriaal aan de man te brengen bij scholen. Door het **netwerk** onder scholen en onderwijskoepels kan de medewerker diverse scholen aan elkaar verbinden, zodat van elkaars expertise gebruik gemaakt kan worden. Ook heeft hij/zij kennis van educatief materiaal van andere taalhuizen uit andere taalgemeenschappen (zie de **onderwijsfunctie**).

Communicatiemedewerker

De communicatiemedewerker (wordt gedeeld met *het Huis*) is verantwoordelijk voor het opstellen en het uitvoeren van een communicatieplan. Denk hierbij aan het bijhouden van website(s), social media, het opstellen van persberichten en nieuwsbrieven. Het gaat om algemene communicatie over 't Hoes en over communicatie met betrekking tot projecten en activiteiten (zie **communicatie**).

Financiën

Onderdeel van onderstaande begroting zijn de bijdragen van de Raod veur 't Limburgs, Cubiss en het Huis. Dit zijn bestaande provinciale bijdragen. Het combineren van geldstromen zorgt voor een versteviging van de positie van het taalveld.

Jaarlijkse begroting	Geschatte kosten
Personeel Huis voor de Kunsten Limburg *adviseurs (Limburgse) taal & letteren *streektaalfunctionaris/vakinhoudelijk medewerker	€ 140.000,-
Nieuw personeel *educatieve medewerker *communicatiemedewerker	€ 60.000,- € 20.000,-
Werkbudget	€ 100.000,-
Communicatie	€ 10.000,-
Kantoor- en bestuurskosten	€ 8.000,-
Onvoorzien	€ 10.000,-
TOTAAL	€ 348.000,-
Jaarlijkse begroting	Geschatte inkomsten
Huis voor de Kunsten Limburg	€ 140.000,-
Raad veur 't Limburgs	€ 28.000,-
Cubiss	€ 30.000,-
Bijdrage Provincie Limburg	€ 150.000,-
TOTAAL	€ 348.000,-

Wat gebeurt er in het veld?

Dit hoofdstuk laat zien wat er allemaal in het veld op vrijwilligersbasis gebeurt op het gebied van de Limburgse taal, deels met steun van de Provincie Limburg, een groot deel zonder. Meer gedetailleerde informatie is te vinden in de onderlegger van deze notitie. Kortom, vele vrijwilligers zetten zich in voor de Limburgse taal.

Raad veur 't Limburgs

De Raod veur 't Limburgs, een adviescommissie van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg met betrekking tot het Limburgs, is een denktank die (on)gevraagd advies geeft op basis van maatschappelijke en wetenschappelijke expertise. De Raod heeft zicht op het veld, en op trends en ontwikkelingen aangaande de Limburgse taal. Ook is de Raod initiator van projecten op het terrein van het Limburgs, zoals *Piepekoek*. Een animatieserie, spelletjes, filmpjes en andere gadgets om kinderen van de jongste leeftijd kennis te laten maken met het Limburgs.

Veldeke Limburg

Veldeke Limburg is er (al sinds 1926) voor het behoud en de bevordering van de Limburgse taal en volkscultuur. Het is een uitvoerende organisatie bestaande uit vrijwilligers. Veldeke Limburg ondersteunt en faciliteert de 10 lokale dialectkringen, ontwikkelt dialectproducten en -diensten, zet in op communicatie om het imago van de Limburgse taal te verbeteren en focust op de positie van de Limburgse taal in het onderwijs door het veld (o.a. lokale dialectkringen en scholen) te stimuleren, faciliteren en ondersteunen. Concreet betekent dit onder andere het uitbrengen van een jaarboek, het organiseren van de Declamatiewedstrijd en het hebben van een stimuleringsfonds voor projecten van de lokale kringen.

De lokale kringen vormen de basis van de organisatie van Veldeke Limburg. Elk van die kringen heeft een eigen programma van activiteiten, een eigen website en andere communicatiemiddelen om de Veldeke-leden daarvan op de hoogte te houden.

Levende Talen Limburgs

Binnen de Vereniging van Leraren in Levende Talen werd in 2019 een sectie Limburgs opgericht. De sectie Limburgs stelt zich met name ten doel professioneel educatief materiaal te ontwikkelen, waardoor geïnteresseerden en belanghebbenden Limburgs kunnen leren. Denk hierbij aan nieuwkomers in Limburg, maar ook aan mensen die in Limburg zijn opgegroeid maar het Limburgs nooit actief hebben geleerd. Ook ondersteunt Levende Talen Limburgs het gebruik van meerdere talen (waaronder het Limburgs) in de kinderopvang, de zorg, op school, de werkvloer, in het toerisme, thuis en online. De organisatie ontwikkelt en organiseert onder andere cursussen Limburgs als tweede taal, studiedagen en workshops.

Cubiss

Cubiss ondersteunt organisaties die zich bezighouden met vraagstukken rondom lezen, leren en informeren, zoals het onderwijs, organisaties in het sociaal domein en bibliotheken. Cubiss zorgt voor onderzoek, scholing, organisatie van evenementen, ontwikkeling van producten en publicaties. Cubiss beheert het online platform Watbleef?!, van waaruit ook activiteiten zoals talkshows, podcasts en quizen worden georganiseerd. Watbleef?! is een initiatief van het Taal- en Letterenplatform (TaLeP) waarin bovenstaande organisaties ook vertegenwoordigd zijn.

Huis voor de Kunsten Limburg

De taal- en letteren adviseurs van het Huis maken zich 'hart' om de Limburgse taal te versterken, verdiepen en verbinden in de kinderopvang, het onderwijs, de zorg, het sociale domein, de openbare ruimte en media, kunst- en erfgoed-disciplines. Ze doen dit samen met tal van taal- en cultuurpartners. Iedereen die zich inzet voor de Limburgse taal kan bij het Huis terecht als kennisbank, advies- en ondersteuningsorganisatie. De adviseurs informeren, adviseren, begeleiden, weten wat er in het veld speelt en leggen verbindingen.

Diversen

Het Limburgs wordt breed gedragen door de Limburgse maatschappij. Er worden dan ook veel projecten en initiatieven georganiseerd rond de Limburgse taal door (professionele) organisaties in het veld. Veel van deze activiteiten worden uitgevoerd door betrokken en enthousiaste vrijwilligers, Limburgers die hart hebben voor het Limburgs. Ze doen dit vaak met eigen financiële middelen of beperkte externe middelen. Een kleine greep uit lokale en regionale initiatieven.

- De studenten aan de beide pabo's in de provincie (de Nieuwste Pabo en Pabo Fontys) worden al vanaf het eerste leerjaar onderwezen in de voordelen van meertaligheid. Meertaligheid is daarmee een integraal onderdeel van het aanbod bij het vak Nederlands. Hierbij wordt niet alleen ingezoomd op de voordelen van het Limburgs als eerste of tweede taal, maar wordt dit breder getrokken naar meertaligheid in welke vorm dan ook. Meertaligheid is ook een integraal onderdeel van de POST-HBO-routes.
- De kinderopvangorganisatie MIK & PIW Groep heeft samen met het Huis binnen de eigen organisatie een eerste brainstormsessie gehouden om behoeftes ten aanzien van (digitaal) lees-, zing- en lesmateriaal op te halen. Daarna is de organisatie zelf aan de slag gegaan om tot te komen tot een breed onderzoek het gebruik van de Limburgse taal onder pedagogisch medewerkers binnen opvang organisaties in Limburg. Dit om a.d.h.v. tot beleid te komen over dit onderwerp.
- Op initiatief van Veldeke Limburg en Levende Talen Limburgs en samen met het Huis voor de Kunsten Limburg is een samenwerking met Dagblad De Limburger vormgegeven, waarbij in 2021 en 2022 maandelijks de rubriek *Limburgs accent* verschijnt met aandacht voor diverse aspecten van de Limburgse taal.

- De gemeente Beesel is a.d.h.v. 'Taaltafels' in gesprek met diverse partijen uit de verschillende domeinen van haar gemeenschap om te komen tot passend taalbeleid voor de gemeente.
- Met Vastelaovend is er altijd veel aandacht voor de Limburgse taal. Het dialect is te horen in talloze liedjes en prijkt op carnavalswagens.
- Stichting LIMx maakte een podcast over de Limburgse taal, *De Limburgse Taal &...* om het Limburgs vanuit diverse invalshoeken te benaderen.
- Diverse boekjes over en in het Limburgs zijn uitgebracht, zoals *Verhääölkes in ós Limburgs plat, de honderd leukste Limburgse woorden en gezegdes* en het *Platbook*.
- Dankzij de Prijsvraag Limburgse taal (georganiseerd naar aanleiding van de ondertekening van het Convenant Limburgse Taal) werd educatief materiaal ontwikkeld voor kinderopvangorganisaties en het basisonderwijs, in de vorm van een Limburgs Kwartet, De Limbox, Limburgse Energizers en liedjes voor kinderopvang.¹²

---

¹² Winnaars Prijsvraag Limburgse taal: <https://hklimburg.nl/prijsvraag-limburgse-taal>